

הנודר מן המבושל פרק ששי נדרים

(א) במדר המשנה הגי' עלי,
(ב) [ג"ל שאמר], (ג) [פי'
הר"ן על סוף המשנה ממלא
בע"כ], (ד) ק"א שאין,
(ה) בע"כ הגירסא כדבר,
(ו) [ג"ל שאין], (ז) מיבת
הש"ס ממקו, רש"ש.
(ח) [דף ג'נט],

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבי טרפון ביצים
כ"ל' ואתו ב' נמחק:
(ב) שם שאינו טועם:
(ג) רש"י ד"ה קן הדבר
שאסור הס"ד ואח"כ מ"ה
שאמר בשר זה על
לכאמר קן כ"ל' ומיבת
שיש בקדירה נמחק:

גליון הש"ס

בחר"ן ד"ה וקשיא להו
בו' אלא אחר חילוקן
בא"ח. ע"י בח"ן לקמן
דף ע"ב ד"ה שאני בני
מעשר:

לעזי רש"י

פגורלי"ש
[פגורלי"ש].
שומרים, משקעים.

תוספות

ר' יהודה אוסר. דכפר ה"א
וטעמה: אפר ר"י מעשה
ואמר וכו'. פירוש דמי היכי
דבשר שמי טועם אסור
בזרעו ה"י אם אמר שאני
אוכל ובגמרא נמי הכי הוא
כי קא מיבעי ליה בשאני
אוכל בשאני טועם דוקא
אז לא דוקא וכן לענין
שוק שאני טועם: אמרו
לו בן הדבר. שאסורין
אפילו בליטם שנתבשלו עם
הבשר ואינן צומן שאמר
בשר זה עלי דמשמע היא
וטעמה שהנודר מן הדבר
שאמר דבר זה עלי וכו':
הנודר בין בותר
בתבשיל. כדכ"ט לר"י
אסור: קונם יין זה וכו'
אסור אם יש בו ב"ב.
וא"ת כי נמי אין בו ב"ב
דקונמות הוי דבר שיש לו
מתירין כדלמתיין בשליה
פירקין דלקמן וי"ל דאומר
דבר שיש לו מתירין אינו
טוב אלא צומן צמיו אלא
צמיו בשאני מינו אפילו יש
לו מתירין בטל בששים וכן
משמע בשמעתין דבגל
לקמן דף נט.:

מותר ברובט ובקיפה: מרק: **בקיפה**.
מקפה עבה מתבלין פוגליר"ש בלע"ו:
שנתבשלו. בתוכו בשביל רובט שנכנס
בצליה ובשביל טעם בשר שהיה
בצליה: **קן הדבר**. שאסור (א)
כשאמר בשר זה עלי שיש בקדירה
לכאמר קן כל מה שיש בקדירה
שיש בו טעם בשר אסור: **שהנודר**
מן הדבר. כגון שאמר בשר זה עלי
ונתערב בו' אכל כי לא אמר בשר זה

עלי אלא קונם בשר עלי דמשמע בשר ממש מותר ברובט ובקיפה:
גמ'
(פ"ג מ"ח) הנותן שאור מעיסת חטים לתוך עיסת האורז אם יש הוא

מותר ברובט ובקיפה ור' יהודה אוסר אמר
רבי יהודה מעשה ואסר^ב עלינו רבי טרפון
(א) בביצים שנתבשלו עמו אמרו לו בן הדבר
"אימתי בזמן^ב שיאמר בשר זה עלי שהנודר
מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם
אסור^ב הנודר מן היין מותר בתבשיל שיש בו
טעם יין אמר קונם יין זה (ב) שאני טועם ונפל
לתבשיל אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור:
גמ'

מותר ברובט ובקיפה. קיפה היינו דק דק של בשר שירד לשולו קדרה: **אמר רבי יהודה מעשה ואסר עלינו כו'**. לסייע לר' יוסי מיייתי הק'
עובדא: **אמרו לו**. בעלי מחלוקתו של רבי יוסי: **קן הדבר**. כמו שאחזק מעיד. אבל אין זו ראייה שלא אסר רבי טרפון אלא צומן שאמר בשר זה
עלי לכיון דאמר זה שיהיה אנפשיה חמיכה דאיסורא ואסור ביוצא ממנו: **שהנודר מן הדבר**. כלומר דבר זה: **ונתערב באחר אם יש בו בנותן**
טעם. אם יש צמין [האוסר] כדי ליתן טעם בשל היתר וכגון דליכא ששים בשל היתר ה"ו אסור: וקשיא להו לרבותא ז"ל היכי אמרינן הכא דאם
יש בו בנותן טעם אסור דמשמע הא'
אין בו בנותן טעם מותר והא נדרים
דבר שיש לו מתירין הוא כדלמתיין
לקמן בפרק הנודר מן הירק (דף נט.)
משום דמנחה לאיתשולי עלייהו מדברי
נתן וקיימא לן דכל שיש לו מתירין
אפילו באלף לא בטיל ויש לומר דכי
אמרינן אפילו באלף לא בטיל הני
מילי מין צמינו אבל הכא כי קמני
ונתערב בלאחר שאינו מינו דומיא
דביצים שנתבשלו עמו וכל שאינו מינו
צומן טעם והיינו דתנן במסכת חלה
הנותן שאור מעיסת חטים לתוך עיסת האורז אם יש הוא
ואפ"ה קמני דשלא צמינו בנותן טעם.
דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש וחדש לא נתנו בו חכמים שיעור אלא מין צמינו צמשהו ושלא צמינו בנותן טעם וכל
שאין לו מתירין כגון תרומה וכו' מין צמינו ושלא צמינו בנותן טעם הלין נדרי מה את עבד לון כדבר שיש לו מתירין או כדבר שאין לו
מתירין [מסתברא מעבדינן כדבר שיש לו מתירין] דתינן תמן שהוקר עוקר הנדר מעיקרו וכו' והא מתינתא עבדא לון כדבר י [ש"ס]
לו מתירין דתינן שהנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם אסור תפטר צמין בשאני מינו (א) בדבר י שיש לו מתירין
והרי זה מפורש כמו שכתבנו. ולפיכך הקשו על הרב אלפס ז"ל שכתב בהלכותיו בפ' גיד הנשה בענין פת שאפאה עם הללי בתנור דמאי
דלמתיין דאסור לאללה בכותח אף על גב דקיי"ל דריחא לאו מילתא היא היינו טעמא משום דהוי דבר שיש לו מתירין דהא מני למילכה
בדי דישרא ומשום הכי אפילו באלף לא בטיל אלו דבריו ז"ל אלמא דסבירא ליה ז"ל דאפילו שלא צמינו לא בטיל ואי אפשר כמו שכתבנו
בראיות ברורות. ואמרו שאפשר שסמך הרב ז"ל על אותה שאמרו בפ' משילין (ב"ב נט.) גבי האשה ששאלה מים ומלח לעיסתה הרי היא כרגלי
שתיין ופרכינן ואמאי ליבטל מים ומלח לגבי עיסה ופרקה רב אשי משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין ואפי' באלף לא בטיל והא מים
ומלח לגבי עיסה מין בשאני מינו הוא ואפי' הכי יהיב טעמא משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין אלמא אפי' שלא צמינו לא בטיל ואי
מהא לא הריח דשאני מים ומלח כיון דעיסה לא מתעבדא אלא בזה צמין צמינו דמי מדע דלמתיין בריש שמעמא דהתם כי מקשינן וליבטל
מים ומלח לגבי עיסה אמר להו ר' אבא הרי שנתערב קצ חטים שלו בעשרת קצין של חצירו יאכל הלה וחדי ואחיבו עליה ואמר רבי
אושעיא דשפיר עבוד דלחיבו עליה מאי שנא חטים בשעורים דלא קאמר להו דהוה ליה מין בשאני מינו ובטל חטים בחטים נמי לר' יהודה
הוא ללא בטיל לרבנן בטל מדקאמר ר' אושעיא הכי ולא קאמר הא מים ומלח לגבי עיסה חטים ושעורים הוא שמע מינה לחטים
בחתים איכא לרמוי לפי שאי אפשר לעיסה בלא מים ומלח אלו דברי הראשונים ז"ל. ולי נראה דדברי הרב אלפס ז"ל דכי תנן הכא דדבר
שיש לו מתירין בשאני מינו בטיל הני מילי כל שאסור עכשיו ועמיד להיות יתיר אחר זמן כנדריים משום דקא מיבעיא לי כיון דלרבנן בכולהו
איסורי מין צמינו בטיל כמו בשאני מינו מה ראו חכמים לחלק בדבר שיש לו מתירין צין מינו לשאני מינו ומאיזה טעם וכך נראה לי
בטעמו של דבר דחזינא לרבנן ולר' יהודה דליפגו צמין צמינו אי בטיל או לא ואמרינן בפ' הקומץ רבה (מנחות כג.) דשנייה מקרא א' דרשו
דכתיב [ויקרא טז] ולקח מרים הפר ומדם השעיר שאע"פ שדמו של פר מרובה קרי ליה דם השעיר אלמא לא בטיל וקסבר ר' יהודה דהיינו טעמא משום
דמין צמינו לא בטיל לפי שכל דבר שהוא דומה לחצירו אינו מחלישו ומצטלו אלא מעמידו ומחזקו ומשום הכי סבירא ליה לר' יהודה
בכולהו איסורי דמין צמינו לא בטיל ורבנן לא משמע להו הכי דמכל מקום מין צמינו דאיסור והיתר אין דומין זה לזה כיון דחד אסור
וחד שרי שאין ראו לילך אחר דמיון צמם *אלא אחר חילוקן באיסור והיתר אלא היינו טעמא דדם הפר אינו מצטל דם השעיר משום
דכיון דשניהן עולין כלומר שכשרים לזריקה אין מצטלין זה את זה דכי היכי דר' יהודה אויל אחר דמיון העולם אלו רבנן אחר דמיון ההיתר
ולפיכך כל שחלוקין באיסור והיתר אפי' מין צמינו בטיל דהוה ליה צמין בשאני מינו ומשום הכי אמרינן דבדבר שיש לו מתירין נטו
רבנן משום חומרא לרבי יהודה דכיון שאין דבר זה חלוק מן ההיתר לגמרי באיסור והיתר אף הוא סופו להיות יתיר כמוהו
אמרינן שאינו בטל צמינו דאי הכי הוה דמו טובא חדא שהן שוין צמין ועוד שאין חלוקים לגמרי באיסור והיתר ומשום הכי לא בטיל אלא
בשאני מינו כדי שאותו חילוק שיש צין מינו לשאני מינו ישלים אותו שווי שנייתוסף כאן משום דבר שיש לו מתירין לפי שהחילוק צמין המינין
סיבת הביטול והשווי נותן שלא יהו צטלין הלכך כל שהוא אסור עכשיו ואינו חסר מן איסורו אלא שעמיד להיות יתיר לאחר זמן אותו
חסרון של איסור כיון שהוא מועט ראו הוא שישלימו אותו חילוק שיש צין מינו לשאני מינו אבל כשיש לו עכשיו היתר כי ההיא דפ' משילין
שאף מים ומלח מותרין עכשיו צמין צמינו שוין צין מינו לשאני מינו שישלימו דהא *הש"ס לרבנן חילוק דהיתר ואיסור עדיף להו מחילוק דמינו ושאני מינו
דבהא הוא דפליגי עליה דר' יהודה הלכך דבר שהוא יתיר עכשיו חסר מים ומלח ראו יתיר שלא יבטל לגבי עיסה אע"ג דהוי מין בשאני מינו ממה
שראו שלא יבטל דבר שהוא אסור עכשיו ועמיד להיות יתיר אחר זמן לגבי מין צמינו ומש"ה נהי דמסקינן דבדבר שיש לו מתירין בשאני מינו
בטל מפני שהוא אסור עכשיו אסוק רב אשי התם דמים ומלח שהן יתירין עכשיו אין צטלין לגבי עיסה אע"פ שהוא מין בשאני מינו [והא]
דלמתיין התם בריש שמעמא (ב"ב): [מ"ש] מחטים בחטים וחטים בשעורים הוייה בעלמא ניהור דלא סלקן דהא אחיבו עליה כדליתא התם
ולמסקנא לא סמיך עלייהו רב אשי כלל אלא אסקיה דכיון דהוי דבר שיש לו מתירין שאף עכשיו יש לו שעת היתר אפי' בשאני מינו לא
בטיל ופת שאפאה עם הללי בתנור להא דמיא שאף עכשיו יש לה היתר לאללה שלא בכותח הלכך צמין הוא דאפי' בשאני מינו לא בטיל. ועוד
דאפי' לא בעית למידק כולי האי זיל בתר טעמא הרי אתה רואה שכל שהוא מוסף היתר החמירו בצטולו שפני שעתיד להיות יתיר אמרו שלא
יתבטל צמינו וכיון שכן כל שהוא מוסף עוד היתר שאף עכשיו יש לו שעת הכושר ראו להחמיר בצטולו שלא יבטל אפי' בשאני מינו ומש"ה
לא קשיא מסקנא דהכא דמסקינן דבר [שיש] לו מתירין בטל בשאני מינו אמסקנא דפרק משילין דאסיק רב אשי דאפי' בשאני מינו לא בטיל ולא
ר' ירכינן לתרוצי ולדחוקי כלל וההיא דפת שאפאה עם הללי בתנור לההיא דפרק משילין דמיא ולא עוד אלא דעדיפא מינה משום דאיכא למימר דכי
מזינן לאחמורי אדבר שיש לו מתירין צמינו לא מחמירין עליה בשאני מינו אבל בההיא דפת שאפאה עם הללי בתנור דליכא לאחמורי עליה
צמינו דלא שייך כלל אי לא מחמירין עליה בשאני מינו נמצא שלא החמיר בו כלל ועלו דברי הרב אלפס ז"ל נכונים בטעמם. כן נראה לי. עוד
ראיתי שהקשו עליו מדלמתיין בסוף פרק הערל (בימות פ"א): גבי חמיכה של חטאת שנתערבה במאה חמיכות של חולין לא תעלה וקא יהיב רב
אשי טעמא התם משום דהוה ליה דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפי' באלף לא בטיל ואסיקנא התם דהא דרב אשי
בדומא היא ולמאן אי לכהן מישרא שרי אי לישראל לעולם אסור אלא דהא דרב אשי בדומא היא אלמא לא מיקרי דבר שיש לו מתירין אלא
מאי דלסקי האידנא ולבתר זימנא שרי אבל האי פיתא צדי בשאר לעולם שרי ואי בכותחא לעולם אסור ולא מיקרי דבר שיש לו מתירין
כמסקנא דהתם. ומיתחזי לי דהא דפרכינן עליה מיהא ודאי בדומא היא דהתם הכי קאמרינן דכיון לישראל לעולם אסור למה נחמיר אלא ישראל
מפני היתרו של כהן אינו צמין אלא פת שאפאה עם הללי בתנור כיון שיש לו לכל אדם היתר בה עכשיו ראו להחמיר בצטולה ודבר פשוט הוא:
גמ'

* א מני פ"ה מהל' נדרים
הלכה יא סגנו לאוין רמב
נוש"ע י"ד סימן רטו
סעיף ט:

פירוש הרא"ש
מותר ברובט ובקיפה.
היינו דק דק בשר ורובט
הנקפה בשולי הקדרה
דמשמע בשר דוקא מה
שנקלה בשר: ר' יהודה
אוסר. לכיון שיש בו טעם
בשר אסור: אימתי בזמן
שאמר בשר זה עלי.
לכיון דאמר בשר זה שיהיה
עליה חמיכה דאיסורא
ואסור בטעמו ובהנאתו
אכל כשאמר קונם בשר עלי
לא אסר עלמנו אלא בדבר
הנקרה בשר: מותר
בתבשיל שיש בו טעם
יין. כדכ"ט לרבי יהודה: